

MAGYAR KURIR

A FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsból, Pénteken, Aprilis 15-ik napján, 1814-dik esztendőben.

B é t s.

Az a' Csász. Kir. Kurir, a' kit a' szövetséges Ármádának fő vezére Feldmarsal Hercege *Schwartzenberg*, a' Páris városa megvételének örvendetes hírével Felséges Asszonyunkhoz, és a' Bécsi Cs. Kir. hadi Tanátsához küldött vala, *Fürstenberg* Landgróf, a' nevezett Fő vezérnek Generál Adjutánsa a' közelebb múlt kedden jött ide, és dél után négy s öt óra közt közönséges pompával, sok ezer ember látára és örvendező kiáltásai közt lovaglott bé ezen Csász. Kir. rezidentiába, és az ide való nevezetesebb úttzakat s piatzokat megjárán, mindenütt rendkívül való örömmel fogadtatott. — Ő előtte lovaglottak a' lovas polgárok, ezeket követte egy huszár osztály, ezután 106 posta sipos postilionok, és 8 lovas posta tiszték. Maga a' nevezett C. K. Kurir és G. Adjutáns sok nevezetes hadi tisztektől, és más tekintetes személyektől volt körül véve és kísérve. Mind ezeket egy osztály huszár és lovas polgárlág követte.

Ezen rezidentziának minden úttzái és piatzai, a' mellyeken a' nevezett Cs. Kir. Kurir által ment, tömve voltak a' néző s örvendező sokasággal, minden oldalról hangzott a' víg szózat, minden felől ezen áldást kívántak a' szövetségés Fejedelmek-re közönségesen, különösen pedig di-

tsösségesen uralkodó Fejedelmünkre, a' ki a' köz jónak eszközléséért minden mellesleg lévő haszonról lemondott, és megbizonyította azt, hogy a' Statusnak boldogsága semmi atyafiságot nem szenved. — Ezen igen örvendetes történetre nézve, tegnap dél előtt a' Fels. Csász. Kir. Udvarházban, minden udvari s tartománybeli tisztviselőknök s több más úri Readeknök jelenléteknökben Te Deum laudamus tartatott.

El ne felejtjük, hogy a' midőn a' fent nevezett Cs. Kir. Kurir ide belovaglott volna, a' lakosok örömeknökben sok pénzt hánytak ki az őtet vezető és kísérő ifjúságnak.

E' folyó Aprilis első napján halálozott itten meg Gróf *Ferraris József* Csász. Kir. Feldmarsal, a' Mária Trézia vitézi Rendjének nagy keresztese, Cs. K. Kamarás Ur, és Titkos Tanátsos, hasznos életének 88-ik esztendejében, a' ki 15 esztendős korában kezdett a' Cs. Kir. Ármádánál szolgálni, és sok hadi történetekben, nevezetesen az 1741 és 1742-ik esztendőkben, és a' hét esztendős háborúknökben is nagyon és sokszor megkülönböztette magát. — Ennek az öreg és nagy Hérónak temetsége nagy pompával ment itt végbe, minden itt lakó fő rangú polgári és hadi tisztviselőkövették az ő lelketlen testét vivő szekeret, mellyen Magyar Országi jószágába viteten temetségre.

*Hivatal szerint való Tudósítások
az Armidától.*

A' Dijoni 6-ik Aprilisi tudósítások szerint, véghetetlen öröm uralkodik azon városban, a' szövetséges seregeknek Frantziákon vett győzedeimekenn. Midőn Fels, Urunk Aprilis 5-ik napján reggeli 5 órákor a' városból kilovaglott volna, számos nép vette körül Eő Felségét, 's illy öröm kiáltással zengedeztette a' levegőt: *Éllyen a' Császár! Éllyen a' mi Királyunk!* — Mindjárt akkor minden közönséges tisztviselők fejér kokardát raktak kalapjaikra, és Aprilis 5-ik napján, ha szinte minden közönséges mulatságok megszűntek legyen is a' Husvét innepét megelőzőt héten, még is mindazáltal a' Publikum kérésére ezen opera vagy énekesjáték jádzottatott: *Löwenhertzi Richard*, a' mellyben a' jelen volt Publikum minden újabbj örvendetes történeteket erányszó kifejezéseket, rendkívül való örömmel és kéztapsolással vett.

XVIII. Lajos hirdetményének közönségessé lett tételére mindénütt sok szabad seregek gyüllöttek az ő zászlója alá. — A' falusiak közt kezdődött támadások egészen megszűntek, és sokan gyülekeznek a' városokba, a' kik az ő hívségére kívánnak esküdai. — Dijonba egy Deputatiót küldött Lyon városa, melly az első polgármesterből, és több tekintetes polgárokból állott, hogy szerentséjek lehessen azon város meghódolását Eő Cs. Kir. Felségének által adni. — Eő Cs. Kir. Felsége, a' mint az onnan jött tudósítások tartják, Aprilis 8-ik napján utazott *Chatillon* városán keresztül *Párisba*.

Azokat az igen fontos hirdetményeket, mellyeket a' Parisi megtartó Tanács, a' törvénytévő corpus, és a' Provisoría Kormányzék, a' szövetséges seregeknek oda lett bemenetelek után kiadtak, és a' mellyek a' Monitornek 2. 3. 4. és 5-ik Aprilisi darabjaiban találtatnak, mint igen fon-

tos tárgyakat apródonként mi is közleni fogjuk a' Magy. Kurir Erd. Olvasóival.

A' tsatározó mezőkről.

A' Páris környékén esett fényes történetek, a' szövetséges hadi seregeknek oda lett bemenetelek után, olly fordulást vett Frantzia Ország dolga és állapotja, hogy a' szövetséges Fejedelmektől óhajtott békeség majdan el fog következni. — E' folyó Aprilis első napján a' Párisi megtartó Tanács, a' Nagy Választó Fejedelem előülése alatt öszve gyüllvén azt végzette, hogy egy provisoría Kormányzék választasson, melly a' közönséges dolgokat folytatassa, és olly plánomot terjesszen a' Senatus eleibe, melly szerint a' nemzethez leg inkább ilendő Constitutiót készítsen. — Ennek a' provisoría Kormányzéknek tagjaivá *Tableyrand* Beneventi Herczeget, Gróf *Bournonville*, Gr. *Jaucourt* Senatorokat, herczeg *Dalberg* Statustanácsost, végtére az első constitualó Gyülekezetnek régi tagját *Montesquiout* választotta a' Tanács. A' Beneventi Herczeg tételte ezen provisoría Kormányzéknek Előülőjévé.

A' következő napon tartott ülésében egy olly végzést adott ki a' Tanács, mellynél fogva *Napoleon* egész familiájával együtt méltatlannak ítéltetett az uralkodó székre. — Aprilis 3-ik napján a' törvénytévő Tanács szokott szalójába öszve gyülekezvén a' Tanács, végzését helybe hagyta. — A' Párisi 5-ik Aprilisi tudósítások szerint, *Ney* és *Marmont* Fr. Marsalok azon napon mind ketten elhagyták a' Napoleon armádáját, és 18-ik *Lajos* részire állottak. — Közönségessen azt óhajtyák, hogy minél elebb láthassák ezen új Királyokat. — Páris városának hadi Gubernátórává Bárá *Sacken* Orosz Császári General tételte.

Aprilis első napján, a' szövetséges armádának nagy része a' *Bonaparte* armádája után küldetett, melly *Fontainebleau*

felé hátrált. Ettől a megveretett és sohatöbbé lábra nem álló hadi seregtől százanként szökösnek az emberek és a fejer zászló alá állanak. Hasonlót mivelnek a polgári tisztviselők is, megígértetvén nekik a 18-ik Lajos hirdetményében, hogy ha a fejer kokardát süvegeikre feltrájkják, előbbi tisztségeikben megfognak hagyattatni.

Szövetséges Belgium.

Az Orániai uralkodó Herczeg ősi birtokaiba vissza tévetvén, mingyárt azt kívánta, hogy azon Respublikának régi Constitúciója reformáltassék magok által a Szövetséges Belgium fő Rendjei által. Erre nézve a Fő Rendek között kiválasztott Commissio Amsterdamban össze gyűlvén mindjárt a reájok bizott dologhoz nyúltak, azt szerentesen elkészítették, és a múlt Mártius 28-ik napján az öszvegyűlt 600 Notableseknek, az az nemzeti képviselőknak a megvizsgálás és jóvá hagyás végett eléikbe terjesztették. — Ezek is helybe hagyván azt a helytarió Fejedelemnek által adták, mellyenn annak a nemzetnek boldogsága van építve, melly 20 esztendőig sok és nagy inség alatt nyögött vala, ámbár minden tekintetben jobb sorsra lett volna is méltó.

Ez az új Constitúció négy részre, s 146 cikkelyekre van felosztva.

1. Rész az uralkodó Fejedelemtől.

1. Tzik. A Belgioimi szövetséges tartományoknak fő hatalma *Fridrik Wilhelm* Oránia-Nasszaui Hertzegnek, és az ő maradékinak örökösösen által adatik, azoknak a maradékinak, a kik az uralkodó Fejedelem és a Generális Státusoknak megegyezésekkel tett házasságból az elsőség jussán származnak és férfi nemből valók. A leány nemből valók csak azon esetben uralkodhatnak, ha férfi ágon valók nem lesznek.

2. Tzik. Hogy ha a most uralkodó semmi örököszt nem fog magá után hagyni, akkor az uralkodó hatalom az ő hógára, az özvegy Braunschweig-Lüneburgi Hertzeg Asszonyra száll, vagy pedig az ő maradékira. Hogyha ennek a Herczeg Asszonynak is semmi törvényez maradéki nem lesznek, akkor *Karolina* Herczeg Asszonyra a megholt Nassau-Weilburgi Herczeg özvegyére száll az uralkodó szék.

3. Tzik. Hogyha ennek sem Iennének semmi maradéki, azon esetben az uralkodó Herczeg a Státusnak fog egy succesorat vagy örököszt proiectálni, és az ő helybe hagyásokkal téteti azt közönségesse az uralkodó Fejedelem. Hogyha az uralkodó Fejedelem az ő utánna következő uralkodóról még életében gondot nem visel, az ő halála után a Státusok vagy Rendek választanak magoknak uralkodót.

4. Tzik. Az uralkodó Fejedelemnek esztendei jövedelme egy milliom, és öt száz ezer forintra megyen; ezen kívül egy nyári és téli lakó palotája leszen. — Az örökös Herczeg jövedelme, ha a 18-ik esztendőt felúlhaladja, száz ezer forintra fog menni. Tizenennyoltz esztendős korában alkalmas leszén az uralkodásra.

5. Tzik. Hogyha tökéllétes korra való jutása előtt, sem az előtte volt uralkodó, sem a Státusok tútorról gondot nem viseltek, ezek, t. i. a Státusok fognak tútor választani. Így leszen a dolog arra az uralkodóra nézve is, a ki az uralkodó herczeg kis korában uralkodni fog.

6. Tzik. A kormánynak, vagy igazgatásnak által vételekor, esküvéssel fogja magát kötelezni, hogy a Constitútiót fenntartya, a Státusnak függetlenséget, szabadságát, és a lakosoknak javaikat védelmezni fogja. Akkor osztán a fő Rendek is megesküsznek hívségére, ezek után a tartománybéli Státusok.

6. Tzik. Az uralkodó Fejedelem min-

den fejedelemségbeli jussokkal élhet, minekutánna a' dolgok a' Status Tanátsnak a' tanátskozás végett által fognak adattatni. Maga a' Fejedelem határozza meg azokat, s a' maga végzését a' Tanátsnak kijelenti. Az Aktáknak illy titulusok leszen: *A' Belgiomi szövetséges tartományoknak uralkodó Fejedelme, a' Status Tanátsnak meghalgotása után s. a. t.*

7. *Tzik.* A' Status Tanáts tagjait az uralkodó Fejedelem választja és botsátja el, ez a' Tanáts leg fellyebb 12 tagokból állyon, és ha lehet minden tartományokból választassék. — Hogyha az örökös Hercege a' 18 esztendejét elhaladja, a' törvény szerént annak a' Tanátsnak tagja legyen. Más személyeket is behívhat a' Fejedelem a' Tanátsba, de az illyeneknek semmi fizetések nem leszen.

8. *Tzik.* Az uralkodó Fejedelem ministereket is nevezhet ki, és azokat a' Tanátsba behívhatja; a' Kereskedésre és Kolóniákra ügyelő Tanátsot is rendelhet a' Fejedelem. — A' Kolóniáknak, és az Európán kívül lévő Status birtokainak kormánya egyedül ötet illeti.

9. *Tzik.* Ő izen háborút, s köte békességet, s erősíti meg a' frigy kötésekét, s nevezi ki a' Ministereket és Consulokat, s hívja vissza őket, s parantsol a' flottáknak és armádáknak, s nevezi ki a' tiszteket, s botsátja el őket a' szolgálathól; a' mi pedig a' békességet és háborút illeti, azokról a' Fő Rendekeket tudósítani köteles leszen.

10. *Tzik.* A' Status Financijának, avagy Kintstárjának Fő igazgatása ötet illeti, a' tisztviseleknek fizetéseket ő rendeli el, s ő szolgáltatja ki a' Status szükségere. Ő néki van jussa a' pénz veretésre, és a' maga képenek abba való bémertetésére. Ő nemesíthet meg, és minekutánna a' fő Rendekeknek az erántörvényes plánumot ad ki, vitézi rendet is állíthat fel. Az ő engedelme nélkül seaki

az ő jobbágyi közzül az idegen Fejedelmektől sem vitézi rendet, sem tizmert, sem titulust, sem semmi hivatalt nem vehet.

11. *Tzik.* Ő néki van jussa törvénybéli proiectumokat a' Fő Rendekeknek javasolni, és azokat jóvá hagyni, a' mellyeket a' fő Rendekek javasolni fognak. Ha ő azokat jóvá nem hagyja, következőképen jelenti ki a' maga jóvá nem hagyását: Az uralkodó Fejedelem, a' tett javallást a' további meg vizsgálásra nézve magánál megtartya. — Ötet illeti a' törvényeknek kihirdetése.

12. *Tzik.* Ő intézi el a' tartományok közt esendő villongásokat, ha azokat jó móddal el nem lehetne igazítani. Ő néki van jussa a' megkegyelmezésre és megengetésre.

II. A' Fő Rendekekről.

13. *Tzik.* Minden Belgiómi szövetséges tartományokbéli népeknek képviselői a' Fő Rendekek. A' szövetséges tartományoknak népei azokból a' 9 tartománybéli lakosokból állanak, a' kik most az Európai szövetséges tartományokban vannak. Ezek a' tartományok néhány öszveköttetéseket kivéven, régi határjaikat megtartják.

14. *Tzik.* A' fő Rendekek gyűllése 55 tagokból áll, a' kik a' tartománybéli Statusoktól a' következők erányosság szerént választatnak: *Geldria* választ 6 tagot; *Hollandia* 22-tőt; *Zelandia* 3-at; *Utrecht* 3-at; *Frieslandia* 5-öt; *Transsallana* (Ober Yssel) 4-et; *Groninga* 4-et; *Brabantzia* 7-et; *Drentzia* 1-et. Ezek a' tagok három esztendőre választatnak; minden esztendőben egy harmad rész hivataljából ki lép, úgy mindazáltal, hogy a' ki lépteket mindjárt akkor újokban lehet választani.

15. *Tzik.* Jövendőben javasolhat az uralkodó Fejedelem olly törvényt, mellynél fogva minden tartománybéli nemések-

nek helyt lehet a' fő Rendek közt engedni, a' kiknek számok a' fő Rendeknek negyed részét teheti.

16. *Tzik.* Hogy valaki választható legyen, szükség, hogy már a' 30 esztendőt meghaladta legyen, és abban a' tartományban lakjon, a' mellytől választatik, és senkivel a' Gyűlés tagjai közül három gráduosál közelebb atyafi ne legyen.

17. *Tzik.* A' fő Rendeknek tagjai sem semmi törvényszéknek, sem semmi szanvető vagy számadó tisztségnek tagjai nem lehetnek, sem olly hivatalt nem viselhetnek, mellyben a' Statusnak számot adni tartoznának.

18. *Tzik.* Sem a' hadi, sem a' hajó seregeknél szolgálók közül nem lehetnek mások a' Fő Rendek Gyűlésének tagjai; hanem csak a' Stabális tiszték. — Minden más hivatalbeli személyek minden kifogás nélkül választhatók.

[A' többit másszor.]

Olasz Ország.

A' múlt Mártzius 23-ik napján a' General Gróf *Nugent* osztály seregének külső vígyázóinál egy Fr. Posta megjelentvén olly rendelést tett, hogy a' Sz. Pápa *VII Pius* a' következő napon *Savonából* jöven ott meg fog jelenni, és által adatni; a' minthogy bizonyosan meg is jelent Eő Szentsége Mártzius 25-ikén Pármába, Imolai Püspök név alatt, 3 személyekből álló úti társaival egyetemben, és illendő tisztelettel fogadtatott Gróf *Nugent* Cs. K. Generális által. A' következett napon Párma városát elhagyta, és Reggio's Bologna városokon által Rómába való útazását tovább folytatta.

Ezen Katolika A. Sz. E. Házra nézve igen örvendetes történetről, t. i. a' Szentséges Pápanak egynehány napok mulva Rómába való téréséről következő levelet irt Fels. Urunk Dijonból Aprilis 5-ik

napján Gróf *Zichy Károly* Status és Conferentzialis Ministerhez, mint azon Conferentzia Előülőjéhez:

Kedves Zichy Grófom! Az egész Európa boldogságaért és tsendességéért kezdődött jelenvaló háborúnak leg szerentsébb következesei közé számlálom az A. Sz. E. Ház Fejének megszabadulását. Sok esztendőig való szenvedései után, abban a' szempillantban bocsátotta el a' Fr. Császár Eő Szentségét, mellyben Frantzia Országának semmi részében nem találtatott olly bátorságos hely, a' mellyben Eő Szentséget tovább meg lehetett volna tartani. A' Conferentzia részéről jelentse ki Kigyelmed minden tisztviselő Hivataloknak ezt az én akaratomat, hogy minden haladék nélkül Statusajmaik minden templomaiban az A. Sz. E. Ház Fejének meg szabadulásáért közönséges haláadó innepek tartassanak, mellyeken minden világi Előjárók megjelenjenek. — Költ Dijonban, Aprilis 5-ik napján, 1814-ik esztendőben.

Ferentz.

A' Sz. Pápanak *VII. Plusnak* Frantzia Országból Rómába való útazásáról következő tudósítás adatott ki *Nizza* városában Mártzius 16-ik napján: Tegnap reggel tudósítottunk a' közönséges Frantzia Kurir által arról, hogy a' Sz. Pápa Frejusban (Forum Juliumban a' Provincziai Tartománynak városában) halt meg; később azon két Posta Inspectorok között, a' kik Eő Szentségét kísérték vala, az egyik ide érkezvén, parantsolatot adott, hogy az Antibesi Postastationak segítségére lovak küldetessenek. Mindazáltal semmit sem tudván a' Prefektus az Eő Szentsége oda lendő meneteléről, semmi rendelést nem tehetett az ő illendőképen való elfogadására. Hanem az oda való Püspök mingyárt olly parantsolatot adott ki, hogy minden városbéli harangok húzattassanak meg azon nagy vendég oda való menetelének kihirdetésére, a' melly harangozás az Eő Szu-

tsége oda lett érkezéséig és szállására való bemeneteleig tartott. — Dél után 3 órakor a' Préfektus avagy Helytartó, az all Préfektus, a' Polgármester, és a' magistratusbéli Tanácsosok eleibe menvén Eő Szentségének, a' Préfektus illeendőképen megisztelte, a' vele volt hivatalbéli személyeket bémutatta, és a' helytartóság palotáját szállásul ajánlotta, mellyet Eő Szentsége el is fogadott.

Minekutánna a' Sz. Pápa az úgy nevezett *Paglione* nevezetű helyre, az az, az elefánt tetemből tsinált kereszt mellett lévő külső városba érkezett volna, az oda gyűlt sokaság az Eő Szentsége hintájából a' lovakat ki fogta, 's azt selyemből tsinált kötelekkel a' városba bévonta. Minden szerzetbéli Papok zászlókkal és égő szövétnekekkel vezették. Az egész Káptalan és sok papi személyek mennyezettel jelentenek meg, a' midőn Eő Szentsége utazó kotsijából kiszárván, egynéhány versben áldást mondott a' népre, azután a' mennyezet alá ment, 's az alatt egy néhány lépést előre tévén, mivel a' hosszas utazás miatt nagyon el volt lankadva, ismét a' kotsijába ment, mellyet továbbra is a' sokaság közzül valók vontak bé a' városba, és az előre ment Szerzetesek és Káptalanbéli ekként éneklettek: *Ecce Sacerdos Magnus, Benedictus, Laudate Deum*, az az, *Imé itt van a' Fő Pap, imé az áldott, ditséjétek az Istent.*

A' Sz. Pápa a' maga úti társaival együtt a' nagy templom előtt kotsijából ki szárván az oltári Szentség alatt adott áldását a'

Püspöknek elvárta, 's azután a' Préfectus palotájába bészállott. — Esteli 9 órakor az Eő Szentsége szobájának ablakai előtt egy muzsikai Kar jödzött, de Eő Szentsége nagyon meglévéen fáradva, magát tellyességgel nem mutatta. — A' következett napon, dél előtt 10 órakor maga Eő Szentsége mondott misét, ennek végződése után minden ott volt papi személyek látsókolasra bocsátattak, hasonlóképen a' Nizzai Püspök, Káptalanbéliek, és a' Seminariumnak tagjai is. — Dél tájban a' Borghesei Herezeg Asszony, a' Prantzia Ex-Császárnak testvér húga *Pauline* Eő Szentsége udvarlására menvén, vele magánoson hosszasán beszélgetett. — Tegnap este, úgy mint Mártzius 11-ik napja estéjén az egész város ki volt világosítva, ezen városban hasonló kivilágosítás még eddig soha nem történt, mellynek nézésére számtalan sokaság ment vala. Eő Szentsége is azon napon sokszor megmutatta magát, és sokszor megáldotta a' népet, sokszor hallatott ez a' szózat: *Éllyen a' Sz. Pápa! Éllyen a' mi vallásunk!* — A' nép buzgósága annyira meg nevedett, hogy tegnap este még a' fő templomban is, a' midőn a' Sz. Pápa az áldáson megjelent volna, illy örvendező kiáltásokra fakadt ki: *Éllyen a' Szentséges Atya! Éllyen a' mi Sz. Vallásunk!* a' melly buzgósága a' népnek Eő Szentségének nem tettzeit.

Mártzius 12-dik napján utazott el Nizzából a' Sz. Pápa, a' midőn újokban megáldotta Eő Szentsége a' kotsija előtt öszve gyűlt népet. s. a. t.

Aprilis 13-dik napján adtak 100 Forint Conventziós pénzért 222 1/2 forintot Váltótzédulában.